

Kyrkokör Journalen

September 2023 • nr 4

De sjungande männen

Sid 12–20

Körsång som
sommjarjobb

Sid 4

Körsångarna
blir fler

Sid 6

Nystart i SKUT

Sid 6–8

Erik J. Tibell

Kyrkomusiker i Klinte pastorat och styrelseledamot
i Sveriges Kyrkosångsförbund

Alla ska våga skapa musik

Midsommarhelgen har just passerat när jag skriver detta, och semestern närmar sig med allt som hör därtill: avkoppling, sol och bad, familjeliv på gotländska campingplatser, samt som vanligt vattenbesparande åtgärder och högtryck med stekheta temperaturer och torka. Och som vi längtar efter allt detta!

I detta nummer av Körjournalen behandlas särskilt ämnet sjungande män, vilket ligger mig som manskörsångare extra varmt om hjärtat; varför är vi så få män som sjunger i kör?

Jag har deltagit i många diskussioner i ämnet, och idéerna kring varför de sjungande männen inte är fler, är alltid många: Många pojkar genom många decennier har under skoltiden fått höra att de inte alls kan sjunga. Män har inte tid att sjunga. Män är inte skapta för att sjunga. Män tycker inte om att sjunga. Och så vidare.

För ett par veckor sedan hade jag glädjen och förmånen att tillsammans med mina sångarkompisar i en av de gotländska manskörerna, Sångsällskapet NS, stå på den enorma scenen i det anrika konsert-
huset Carnegie Hall i New York. Tillsammans med något hundratal amerikanska körsångarkollegor fick vi under en stäm-

*”Män kan VISST sjunga. Män tycker VISST om att sjunga.
Män har VISST tid att sjunga”*

ning som nästan gick att ta på, framföra två underbara kyrkomusikaliska verk signerade Adolphus Hailstork respektive Tom Trenney, för en månghundrahövdad publik och efteråt motta stående ovationer.

Känslan som då infann sig i mitt sjungande glesbygdshjärta (helt bortsett från att nästan allting i Nordamerikas största stad är så storslaget att det vill ta andan ur en) tillerkände inte någon vidare tyngd åt argumentationen ovan; män kan VISST sjunga. Män tycker VISST om att sjunga. Män har VISST tid att sjunga, till och med tid att korsa hela oceaner för att ägna sig åt att just sjunga. För upplevelsen att skapa musik tillsammans är så stark att vi inte vill att någon ska behöva gå miste om den för att de inte vågar försöka!

Så vad gör vi för att fler män ska förstå att körsång innebär så mycket mer i form av upplevelser, ökat välbefinnande och livskvalitet och förbättrad hälsa, ringa upp närmaste körledare och fråga om inte de också kan få vara med? Idéerna kring just det har i de diskussioner jag medverkat i

inte alls varit lika många som teorierna kring orsakssambanden.

Men om du bläddrar vidare i tidningen hittar du några körsångares och kyrkomusikers förslag på hur vi vill få fler män att våga pröva på att sjunga tillsammans. Och att sjunga tillsammans är, som vi vet, sannerligen inte något av de sämre sätten att spendera en del av sin fritid på!

I delförbundet Gotlands körförbund planerar vi just nu som bäst för hur vi ska medverka i det rikstäckande evenemanget Körsångens dag den 2 september. Allt är i skrivande stund inte klart, men förhoppningen är att den som deltog – oavsett om vederbörande identifierar sig som man, kvinna eller något annat – har fått uppleva körsång i en av Visbys underbart vackra medeltida kyrkoruiner och en sånglig gemenskap som går utanpå det mesta vi är med om i vardagen.

Nu, med semestern i annalkande, önskar jag er läsare en underbar höst med spännande möten, produktiva samarbeten, lagom mycket mys i det kommande höstrusket och, såklart, massor av sång.

Kyrkokör
Journalen

Nr 4 • 2023 • Årg 34

Tidning om Svenska kyrkans körlov.
Utgives av Sveriges Kyrkosångsförbund, SKSf.

Ansvärgivare Peter Lundborg

Redaktör: Marita Sköldberg
Citronvägen 69, 741 31 Knivsta,
Tel 070-21 22 166
kj@sjungikyrkan.nu

Prenumerationer:
Förbundskamrer
Sofia Lindström
Gryningsvägen 63
743 32 Storvreta
072-727 12 12
ekonomi@sjungikyrkan.nu

Prenumerationspris:
190 kr/år (sex nummer). Rabatterat pris
vid fler än 5 prenumerationer.

Annonsbokning:
Display i Umeå/Tidningar i Norr,
nu en del av VK MEDIA.
ola.tallbom@vkmedia.se, 090-711 512

För information om annonser
och prenumerationspriser
www.sjungikyrkan.nu

Design och produktion:
www.mwgrafiskform.se

Tryckeri: www.trydells.se

Omslag: Foto Marita Sköldberg

Nästa nummer av Kyrkokörjournalen
kommer den 24 oktober.
ISSN 1101-9670

Vilket körstycke är det som Kyrkokörjournalens redaktör syftar på med bilderna nedan? Den här gången kan det vara lite knepigare, men ska nog gå att klura ut även för den som själv inte är bekant med stycket. Svaret denna gång ska vara styckets titel och tonsättarens namn.

Skriv ditt svar tillsammans med din adress, och skicka till Körjournalen, Citronvägen 69, 741 31 Knivsta eller till kj@sjungikyrkan.nu senast den 2 oktober.

En vinnare får ett presentkort på 200 kronor på Ticketmaster.

Vilket körstycke? nr 3 2023

Det körverk som redaktören tänkte på i nummer 3/23 var det av många så älskade Förklädd Gud. Verket skrevs 1940 för Sveriges Radio, där de båda upphovsmännen Lars-Erik Larsson och Hjalmar Gullberg då arbetade.

Vinnare blev Katarina Persson i Nässjö som får ett presentkort på Ticketmaster.

Vilket körstycke?

Redaktörens rader

”Män vill inte skämmas. Män vill inte utsätta sig för att inte kunna. Många män har en sångröst, men vet inte om det. Män har inte självförtroendet att gå med i en kör.”

Detta och dylikt har jag fått höra när jag snickrat ihop det här numrets tema om män och sång. Jag betvivlar ingetdera, men har svårt att tro att det är karaktäristiskt för män. Ingen vill väl skämmas?

(Det vill i alla fall inte jag.) Att tro sig inte kunna sjunga är väl inte könsbundet? (Gå på en skolavslutning, så märker du.)

Människan är ett flockdjur, det hör jag titt som tätt. Och det tror jag är grundorsaken till att få män sjunger i kör idag. Mansbristen är en obegriplig tradition (jodå, jag har läst om många decenniers underskott på män). Inte minst eftersom män i regel sjunger andra stämmor än kvinnor behöver de gå emot flocken om de vill sjunga i kör. De är inte bara i minoritet rent könsmässigt, de får också ett större ansvar på sina axlar, eftersom de oftast är färre i sina stämmor.

Självfallet krävs det extra mycket av den som är ensam i sin stämma, vilket inte alltför sällan händer tenorer och basar. Till exempel faller hela körarrangemanget om en ensam tenor blir sjuk. Att börja i en kör och vara ensam i sin stämma ter sig för mig som en orimlighet. Den som gör det är beundransvärt modig! ”För en ovan är det svårt att sjunga, särskilt i stämmor”, som någon sa.

Av detta och hela temat på sid 12–20 sluter jag mig till att det är eftersträvarsamt att få flera män att börja i kören samtidigt. Vid bildandet av en manskör

”Ändå sörjer jag att det ska krävas könsuppdelning för att vi ska våga.”

sker det per automatik. Alltså är nya manskör rimligen ett gott recept för att råda bot på mansbristen. Manskören kan sedan samarbeta med en damkör då och då.

Jag är glad för alla som börjar sjunga i kör, och det är mäktigt med manskör. Ändå sörjer jag att det ska krävas könsuppdelning för att vi ska våga. Jag önskar att vi bara kan vara människor, och i kör-sammanhang välja den stämman som passar oss bäst, oavsett om vi är män, kvinnor eller ickebinära. Och så acceptera att vi inte är perfekta, vare sig som sångare eller människor.

Till sist en uppmaning till alla körsångare. Jag vet av erfarenhet att det är många mil bil som körs till körövningar varje vecka. Så kära körsångare, om du har möjlighet: gå, cykla, åk kollektivt eller samåk. Samåkning ger dessutom en extra gemenskap i gemenskapen.

Låt oss alla dra vårt strå till stacken för att värna vår vackra planet.

Marita Sköldberg, redaktör

Stefanie Hawil och Julia Holmgren, Vaggeryd

Sommarjobbade som körsångare

Det var ett ovanligt feriearbete som Stefanie Hawil och Julia Holmgren hade i somras. De jobbade nämligen som körsångare, med Byarums pastorat i västra Småland som arbetsgivare.

När jag kommer fram till Vaggeryds centrum en onsdagsförmiddag i slutet av juni är Sommarungdomskören i full färd med att sjunga upp. Ett 15-tal konditorigäster sitter på uteserveringen. En kvart senare inleder kören konserten med Stefan Forséns Till havs med solfyllda segel. Efter nio sånger i det gassande solskenet, inklusive en kort vattenpaus, blir det en välförtjänt glassrast. 45 minuter senare ska körsångarna infinna sig i Vaggeryds kyrka för ytterligare en timmes övning.

– Jag äter nästan aldrig glass, säger Julia Holmgren och funderar på hur hon bäst ska angripa den toppiga struten med träskeden.

Det är andra året som Julia är med i Sommarungdomskören. Stefanie Hawil är med för tredje gången. Totalt fyra somrar har Byarums pastorat, med Vaggeryd som huvudort, bjudit in ungdomar att under två veckor sommarjobba med körsång.

Bäst se andra bli glada

– Det bästa är att se alla människor bli glada när vi sjunger, tycker Julia om det ovanliga sommarjobbet.

Stefanie håller med.

– Äldre människor blir så glada, klappar och sjunger med i Tryggare kan ingen vara, fyller hon i.

Konserten utanför caféet – även här sjunger några damer med i Sandell-psalmen – är den femte uppsjungningen av totalt sju. I övrigt handlar det bland annat om gudstjänster i hembygdsparker, konsert i kyrkan och sång på äldreboende.

– Att sjunga är ett av mina intressen, då kan man använda det för att jobba också, förklarar Stefanie som också är med i en musikallgrupp i kulturskolan.

Hon ser fram emot att nästa år vara

Stefanie Hawil

Sjunger i: Sommarungdomskören i Vaggeryd

Stämma: Melodistämma

Familj: Mamma, pappa, två storebröder

Sysselsättning: Har just börjat på estetprogrammet-musik på Per Brahegymnasiet i Jönköping

Intressen: Piano, sång

Favoritkörsång: Himlen är oskyldigt blå av Ted & Kenneth Gärdestad – "med massor av stämmor, det blir så kraftfullt och fint när alla kan sina stämmor"

med och sätta upp Mamma Mia. Nu ska hon också ägna mer skoltid åt musik, på estetprogrammet i Jönköping.

Hennes körkarriär började dock i barnkören i Vaggeryds kyrka, så när hon för några år sedan såg en poster i skolan om Sommarungdomskören var det inte svårt att nappa.

Julia såg också en lapp och när ett par kompisar till henne skulle vara med i kören förra året vågade hon sig också på det, även om hon inte hade sjungit i kör tidigare. Men hon har alltid gillat musik.

– Kanske, jag har inte tänkt på det, svarar hon på frågan om hon kommer att börja sjunga i en annan kör framöver.

Uppmärksammas kör

Julia har plötsligt blivit van vid att intervjuas. Dagen före var det en radiointervju med Klassisk morgon. Sommarungdomskören i Vaggeryd har i år fått ordentlig uppmärksamhet efter en artikel på Växjö

Julia Holmgren

Sjunger i: Sommarungdomskören i Vaggeryd

Stämma: Mest understämma

Familj: Mamma, pappa, storebror, storasyster

Sysselsättning: Går i nian på Hjortsjöskolan i Vaggeryd

Intressen: Virkning, bakning

Favoritkörsång: "Jag gillar alla ... men om jag måste välja: Den blomstertid nu kommer, för den kan man. Båda melodierna." (Det vill säga den traditionella folkvisemelodin i psalmboken och den nya melodin av Benjamin Ingrosso, som Sommarungdomskören sjöng)

stifts sida i Kyrkans Tidning.

– Ni ställer ungefär samma frågor, konstaterar Julia om intervjuerna.

De första dagarna ägnade Sommarungdomskören enbart åt repetitioner. Totalt tio sånger har övats in. Det är en blandning av Alice Tegnér, Carola, Håkan Hellström och Lina Sandell med flera. Till konserten i kyrkan kvällen efter konditorisången är det även dans till två av dem. I år är det totalt 18 tjejer i kören, förra året var de omkring 30, inklusive några killar.

Det blir lite tomt när körsommarjobbet är slut, menar tjejerna.

– Vad ska jag göra nu, undrar Julia. Men de flesta i kören är kompisar med varandra, så vi kan hänga lite här och där ändå.

Text och foto: Marita Sköldberg

SING FOR GOLD

THE WORLD CHORAL CUP

Calella & Barcelona, Catalonia (Spain)
October 24-28, 2024

[SING-FOR-GOLD.COM](https://sing-for-gold.com)

AN INTERKULTUR EVENT

VIAJES TAURO
28 años de experiencia

Ajuntament
de Calella

Körsångarna fler än före pandemin

Svenska kyrkans statistik över körer och körsångare 2022 är glädjande läsning för körentusiaster. Antalet körsångare i Svenska kyrkan ökade för första gången sedan 2015 och är åter närmare 90 000.

I fjol inrapporterades 5 189 körer – det högsta antalet sedan 2012 – och 88 185 körsångare – det högsta antalet sedan 2017 och fler än året före pandemin.

Räknat i procent ökar ungdomskörerna mest, trenden tycks ha vänt efter 15 års kräftgång. Antalet ungdomskörer ökade förra året uppseendeväckande mycket enligt statistikredovisningen, till 586 stycken. Det tros dock vara fel i rapporteringen av just denna uppgift från några församlingar, och siffran lär korrigeras nedåt. Redan 2021 ökade antalet sångare i ungdomskörerna jämfört med året innan, och ökningen fortsätter. Ungdomskörsångarna är nu 13 procent fler än året före pandemin, 4 574 stycken.

Såväl antalet barnkörer som vuxenkörer ökade i fjol med cirka 8,5 procent jämfört med både 2021 och 2019. Även antalet barnkörsångare har ökat rejält, med 21 procent jämfört med 2021 och tio procent jämfört med året före pandemin. Vuxenkörsångarna var i fjol cirka tusen färre än före pandemin, men drygt 12 000 fler än 2021, en ökning med cirka 16 procent.

Antalet ungdomskörsångare i Svenska kyrkan ökar för andra året i rad, enligt Svenska kyrkans statistik.

Samma rikskollekt-dagar 2024

Sveriges Kyrkosångsförbund tilldelas för åttonde året i rad samma rikskollekt-dagar i Svenska kyrkan, det vill säga en hel på tacksägelsedagen (13 oktober) och en halv på Jungfru Marie bebådelsedag (17 mars).

Förbundet har sedan början av 1990-talet fått Svenska kyrkans rikskollekt på tacksägelsedagen, några år enbart halva, och sedan ett drygt decennium ytterligare en halv någon gång under året. Förbundet ansöker varje år om två hela rikskollekter.

Summan från rikskollekten på Marie bebådelsedag i år var mycket lik den i fjol, vilket är något lägre än åren före pandemin.

Kyrkokören i Svenska kyrkan Costa del Sol sjunger på nationaldagen.
Foto: Rebecka Strandlund

Inga fler utsända till SKUT

I framtiden kommer all personal i Svenska kyrkan i utlandet att anställas av de lokala församlingarna. Kyrkokansliet kommer att ge anslag till löner, men nästan bara till präst-tjänster. Musiken får klara sig på andra – och olika – sätt.

De sista kontrakten för utsända i Svenska kyrkan i utlandet (SKUT) löper ut i december 2024. Därefter ska SKUT av juridiska och ekonomiska skäl endast ha lokalt eller av systerkyrkor anställd personal. Vissa tjänster betalas dock via anslag från Svenska kyrkan. Det kommer att bli mindre pengar, men neddragningar har pågått länge.

– Totalt är det nu 48,5 tjänster som betalas från Sverige, när jag började 2017 var det 72,5, berättar Rickard Jönsson, avdelningschef för Svenska kyrkan i utlandet.

– Vi tror att det här är en hållbar nivå för lång tid.

Under flera år, förlängt på grund av pandemin, har Svenska kyrkan utrett

framtiden för SKUT. I stort sett alla platser har besökts och församlingsmedlemmar har fått säga sitt. Alla utredningar och förslag presenterades i vintras i en

Rickard Jönsson.

116 sidor lång promemoria från kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet.

I maj fattade kyrkostyrelsen beslut om långsiktiga mål och strategier och fastställde inriktningen för församlingsverksamheten, helt enligt promemorians förslag. Formellt blir allt klart i och med höstens kyrkomöte.

Olika musiklösningar

De allra flesta församlingar blir kvar, men

de kommer inte längre att ha varsin kyrkoherde. Kyrkoherden i Paris ska till exempel betjäna även Södra Frankrike och Bryssel och kyrkoherden i New York kommer att vara kyrkoherde för hela USA.

Principen är att det ska finnas en präst i varje församling, och det är också hit löneanslagen i huvudsak går. Ingenstans är det föreskrivet att det ska finnas musiker eller någon annan yrkesgrupp.

– Musiken är en jätteviktig del, det vill församlingarna ha. Men det kommer inte att vara samma lösningar överallt, framhåller Rickard Jönsson, som utan omsvep medger att det är en utmaning att hitta långsiktig hållbarhet vad gäller musiken, något som det är fokus på under hösten.

”Bryssellösningen”, som han kallar den, tror han mycket på. Det vill säga att man delar upp körsången och spelandet på två olika personer, som får varsin deltidstjänst (finns i fler SKUT-församlingar). En annan variant är pensionerade musiker som mot bostad och visst arvode utför musikertjänster i SKUT-församlingar. Praktikplatser för unga musiker är ytterligare ett sätt. Helt ideella musiker är ett fjärde.

Valfria musiker

Sju församlingar får anslag för ytterligare en eller två anställda utöver den fastställda kyrko/församlingsherden. Församlingarna väljer själva bland yrkeskategorierna diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker eller präst. Rickard Jönsson tror att de flesta väljer musiker.

– Nästan alla präster som ska åka ut ställer först frågan ”finns det en musiker?”.

Musiker i kombination med annat kan sannolikt bli populärt. Så är det redan nu i Wien, dit Katarina Hieke är utsänd som kantor/assistent, vilket inkluderar allt möjligt.

– Det går just nu hyfsat lätt att hitta vikarier för gudstjänstspel och körledning och då kanske man kommer satsa på ideell eller timanställd lösning för gudstjänster och kören. Då är risken i längden att man förlorar sammanhanget mellan körverksamhet och gudstjänstlivet samt övrig församlingsverksamhet. Men det kan ju också vara bra att inte körledaren måste vara husmor samtidigt som man förbereder luciatåg...

Österrike kommer framöver endast att få anslag för kyrkoherde.

Inte långsiktigt

I Spanien finns bara anslag för två sängsångsanställda utöver prästerna. Britta Snickars, som nu är utsänd musiker i Costa del Sol, är positiv till gemensam kyrkoherde och gemensam administration för

de fem församlingarna i Spanien, men hon ställer sig frågande kring hur det ska bli med musiken.

– Det blir inte några bra församlingar. Kanske kan man få pigga volontärarbetande pensionerade musiker, men det blir inte heltider och det blir inte långsiktigt. Körsångarna är oroliga, berättar hon.

– Det är lite tråkigt att man tycker att två präster är viktigare än en präst och en musiker. Då räknar de med att musik bara blir av sig själv.

Just i Costa del Sol blir det två från Sverige betalda präster eftersom kyrkoherden för Spanien kommer att vara placerad där, utöver församlingsherden.

Rickard Jönsson utesluter inte att en präst någonstans kan ”bytas ut” mot exempelvis en musiker.

– Det kan vara möjligt att ändra på, det är därför det är inriktningsbeslut.

16 tjänster utlysta

På Kyrkokörjournalens fråga till utlandsförsamlingarna om SKUT-utredningen påverkar körverksamheten svarar flera att den inte gör det. På många håll är körverksamheten redan i dag beroende av ideella musiker eller timanställda, med mer eller mindre lyckat resultat. I några få större församlingar som kommer att få anslag till två valfria tjänster är det rimligt att tro att en av dem går till en musiker.

Under sommaren har 16 tjänster inom SKUT utlysts, ansökningstiden gick ut i slutet av augusti. Det handlade främst om kyrko- och församlingsherdar, som sedan är med i rekryteringen av fler medarbetare. Alla utlandstjänster som finansieras från Sverige ska även fortsättningsvis utlysas av Svenska kyrkan, men även alla andra tjänster kan annonseras ut här.

De lokalanställda lär i de flesta fall bli tillsvidareanställda, till skillnad från de tidigare tidsbegränsat utsända. I samverkansavtal mellan församlingarna och nationell nivå i Svenska kyrkan står dock att kontakten med Sverige ska bibehållas. Rickard Jönsson tror att vänförsamlingar och vänstift kan vara en väg att gå. Även därigenom hoppas han att kreativa lösningar för musiken kan uppstå.

Det har varit en lång rörig period för Svenska kyrkan i utlandet, med många granskningar, en förödande och försejande pandemi, stor personalomsättning och på vissa håll limbo i väntan på utredning och beslut. Nu hoppas Rickard Jönsson att det ska vara slut på det.

– Vi går stärkta ur det här. Nu kan vi sluta utreda och fokusera på verksamheten.

Marita Sköldberg

Omstart för körerna i SKUT

I de flesta av Svenska kyrkans utlandsförsamlingar sattes körverksamheten på paus under pandemin, ofta under lång tid. På många håll har den nu återhämtat sig väl, på andra inte alls.

I många länder stängdes allt ner under pandemin, så också körverksamheten i Svenska kyrkan i utlandet. Men skillnaderna är stora, visar de kontakter som Körjournalen har haft med SKUT-församlingar.

Från Paris förmedlar Björn Åkerhage att körverksamheten är tillbaka helt, med stort tillflöde av både barn och vuxna till körerna.

I Berlin var barnkörverksamheten igång under hela pandemin och i viss mån även vuxenkörerna.

– Under pandemin var en del borta och några slutade i kyrkokören men nu är man tillbaka med gamla och nya medlemmar i full kraft, berättar Sofia Falk, som är kantor i Svenska kyrkan i Berlin.

I Frankfurt däremot lades den redan tidigare bräckliga kören, som länge haft svårt att få ledare, ner. Men en luciakör på projektbasis lär det nog bli. Församlingen har nyligen fått tag på en tysk musikhögskolestudent som talar svenska.

Poppis Lucia i London

I London sammanföll lockdown med föräldradledighet för dåvarande SKUT-musikern. Hon kom tillbaka på deltid hösten 2021 för körledning.

– När samhället började öppnas upp igen på hösten 2021 kom även kören tillbaka, enligt Fredrik Karlsson som vikarierade på deltid från påsken 2021 och är ordinarie ”Director of Music” sedan i februari.

– Luciaprojektkören var lika populär som vanligt – om inte mer. Jag hoppas att samma gäller i år.

Luciagudstjänsterna är oerhört populära med fullsatta kyrkor uppemot 15

Kyrkokören i Svenska kyrkan i London sjöng i Regent's Park på Valborg. Foto: Fredrik Karlsson

gångar inklusive gudstjänsterna i St Paul's Cathedral alternativt Westminster Cathedral och Southwark Cathedral.

Barnkörverksamheten ligger dock fortfarande nere och tankeverksamhet pågår.

– Vi ligger ju mitt inne i centrala London och resan hit och tillbaka kan ibland vara jobbig.

Förlorad generation

Också i Österrike har det varit svårt att få tillbaka barnen, enligt kyrkomusiker Katarina Hieke. Till den yngre barnkören, upp till 6 år, har det kommit nya barn. Men den äldre har inte återstartats. Katarina Hieke talar om en förlorad generation. Inför valborg inbjöds däremot till valborgskör för hela familjen.

– Den blev inte jättestor men jag fick positiv feedback. Dock inte som ”frö” till ny barnkör utan mer att det passade familjerna bra att just sjunga i projektform.

Först hösten 2022 släppte restriktionerna helt i Österrike.

– Vi fick en bra start med kyrkokören – gamla, nya och ”nygamla” medlemmar. Dock verkar det blivit vanligare att folk inte kan/vill prioritera körövningarna och framträdanden riktigt som förr.

Även i Grekland och Italien var det stopp för körsång i två års tid.

– Kören slogs i spillror, förmedlar Björn Kling, kyrkoherde i Svenska kyrkan i Aten. När vi väl kunde börja sjunga igen fanns hälften kvar, ibland är vi tre-fyra stycken. Vid sidan av den ordinarie kyrkokören har vi inbjudit till projektkör inför lucia, jul, påsk.

Från Svenska kyrkan i Rom rapporterar administratör Maria Patrizi:

– Vi är en liten församling och redan före pandemin hade kören blivit en

projektkör. Vi ser vissa svårigheter med rekrytering av sångare då Rom är väldigt stort och resorna ofta långa.

Röricht i Spanien

I de fyra församlingarna i Spanien har det varit stor personalomsättning under senare år, bland annat i väntan på SK-UT-utredningen (se artikel sid 6–7). Det tillsammans med pandemin har satt verksamheten på stora prov. Men i Torrevieja vid sydostliga Costa Blanca-kusten är kyrkokören nu igång till 100 procent, enligt Hans-Lennart Raask, som leder kör under några säsongsmånader om året. En ny kyrka har gjort sitt till.

Länge söderut i Costa del Sol kombinerades pandemin med en uppsplitande konflikt. Men nu råder åter stabilitet, berättar Britta Snickars, som varit musiker i församlingen i två år. Hon började tre dagar efter att hon gått i pension från sin tjänst i Sverige.

– I slutet på oktober 2021 kallade jag in till kör, det kom sju-åtta stycken. Vid advent var vi 35.

Det som hände däremellan var att en tidigare tongivande sångare som i och med konflikten svurit att aldrig mer sätta sin fot i kyrkan såg omstarten, gav kören en ny

chans och lockade tillbaka även andra.

Tufft utanför Europa

I Asien har Svenska kyrkans arbete helt slagits i spillror och det finns sedan pandemin ingen körverksamhet. Från Australien rapporterar kyrkoherde Katja Lin att kören i Melbourne efter pandemin har fått många nya körmedlemmar och att den snarare har blivit en eventkör för Valborg, Lucia och vissa gudstjänster.

I USA har stora personalförändringar skett i kombination med pandemin.

– Jag började min tjänst i New York under pandemin och har så smått försökt bygga upp grupper och körer igen. Nu finns en blandad vuxenkör, en projektbaserad barnkör, Luciakör för barn respektive vuxna samt sångsamling för den öppna förskolan, berättar kyrkomusiker Ann-Sofie Scherman i New York-församlingen som gått från åtta anställda till tre.

Nyttillträdde kyrkoherden i Los Angeles Manilla Okomdal Nordanstig har också en prövosam situation.

– Här får man nästan börja om helt från scratch. Men jag är aktiv körsångare själv och min man är körledare så vi har lite idéer om hur man kan göra i framtiden.

Marita Sköldberg

SKUT i siffror 2022

Antal körer: 69 (barnkörer 22, ungdomskörer 11, vuxenkör 26)

Antal körmedlemmar: 1 221 (barn 277, ungdomar 219, vuxna 725)

Antal konserter (med betalande åhörare): 96

Antal besökare vid konserter: 19 412

Antalet anställda totalt (både utsända och lokalanställda): 118,5 + 10 ungdomsvolontärer.

Antal besök totalt: 386 755, varav 34 980 (9%) relaterade till körverksamhet och konserter

(Källa Svenska kyrkan)

Inspirationskatalog för körlivet!

Sveriges Körförbund vill stimulera till samarbeten mellan professionella kulturutövare och det rika körlivet. I Inspirationskatalogen hittar du dirigenter, sängpedagoger, tonsättare, arrangörer, artister m.m.

Välkommen till Inspirationskatalogen – låt kören, rösten, repertoaren eller konserten få utvecklas och blomma! Du hittar Inspirationskatalogen här:

www.sverigeskorforbund.se

VARFÖR INTE TILLBRINGA
NÅGRA FINA DAGAR I SKÖNA
ROSLAGEN?

- Njut av lugn och ro, vacker natur och fina strövmråden i skog och mark.

- Bra och trevligt boende med möjlighet till helpension eller självhushåll.

För bokning ring 0176-910 55

VARMT VÄLKOMNA TILL BJÖRKÖGÅRDEN

www.bjorkogarden.se • info@bjorkogarden.se • kgh.nu

Ny termin, nya körsångare!

Sjung i kyrkan
– en tongivande liten guide

24 sidor, format 105 x 185,

30 kr/styck eller 100 kr/fem stycken

Beställ på
bestallning@sjungikyrkan.nu

BUS-LÄTT

KORTKURSER FÖR DIG SOM LEDER BARN OCH UNGA I KÖRSÅNG

kulturens.se/bus-latt

Läs mer och anmäl dig på: kulturens.se/bus-latt

Mitt ledarskap

Självkännedom, ledarskap, projektledning & entreprenörskap

Jag som ledare

9-10 september 2023
Göteborg

Du får syn på varför du tänker och agerar som du gör som ledare

Medvetet ledarskap

13-14 januari 2024
Stockholm

Vilka och vems behov styr gruppen?

Barn och ungdomar

Utvecklingspsykologi, gruppdynamik, didaktik & den växande rösten

Gruppdynamik och professionellt medberoende

16-17 mars 2024
Stockholm

Hur skapar du en positiv gruppdynamik och hur påverkas du av andras mående?

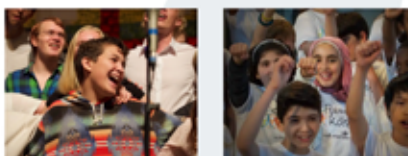
Vem är det jag leder?

13-14 januari 2024
Stockholm

Lär dig förstå vem du leder för att bättre anpassa din metodik

Sjunga med unga

Repertoar, metodik, didaktik & dirigering

Sjunga med tonåringar

9-10 september 2023
Göteborg

Att leda, inspirera och utveckla ungdomskör

Sjunga med barn 7-12 år

16-17 mars 2024
Stockholm

Sånger, metodik, ledarskap och inspiration för dig som leder barn i sång

SKUR-resan går vidare

Sveriges Kyrkosångsförbunds Ungdomsarbete Riks&Region, SKUR, är i full gång över hela landet. Under 2023 fördjupar Kyrkokörjournalen sig i olika delar av SKUR, och har även med ett rikstäckande kalendarium. Denna gång besöker vi ingen region, men tar pulsen på arbetet på riksnivå, med den snart förestående ungdomskörfesten i Sundsvall i fokus.

SKUR-kalendern

Här listas det som är på gång framöver inom SKUR (Sveriges Kyrkosångsförbunds Ungdomsarbete Riks&Region) i hela landet.

9 sep

SKUR Stockholm-Strängnäs: Regionens ungdomskör medverkar med minikonsert i stiftsdagen i Strängnäs

9 sep

SKUR Öst: Repetitionsdag i Linköping inför Jenkins Requiem

20 sep

SKUR Syd: Nätverksträff i Kristianstad

29 sep–1 okt

SKUR Riks: Sveriges Kyrkosångsförbunds 17:e nationella ungdomskörfest arrangeras i Sundsvall.

2 nov

SKUR Öst: Repetition i Linköping inför Jenkins Requiem

5 nov

SKUR Öst: Karl Jenkins Requiem övas och framförs sedan kl 18 i Linköpings domkyrka.

2024:

20 jan

SKUR Mitt: Ungdomskördag för tjejer och killar 13–25 år. Möjlighet till övernattnig.

2–3 feb

SKUR Väst: Ungdomskörhelg

10 feb

SKUR Syd: Ungdomskördag

12–14 april

SKUR Mitt: Flickkörfestival i Rättvik. Riksmärkt = välkomna från hela landet!

SKUR Riks

- SKUR Riks är den sammanhållande länken i hela SKUR-organisationen (Sveriges Kyrkosångsförbunds Ungdomsarbete Riks&Region).

- Enligt Svenska kyrkans officiella statistik för 2022 fanns det i hela landet detta år 586 ungdomskörer med 4574 sångare. Det är en kraftig ökning från året innan.
- Kontaktperson för SKUR Riks är tf nationell körpedagog Jonas Östlund.
- I SKUR:s projektgrupp ingår även Ulrika Melin-Lasson, stiftsmusiker Göteborgs Stift
Karin Sundin, Sensus
Anna Kjellin, kantor Falun
Kristine församling, styrelseledamot Sveriges Kyrkosångsförbund
Birgitta Urban, kyrkomusiker Alnö församling, Västernorrlands kyrkosångsförbund
Stefan Ekblad, organist Lunds Domkyrka, Lunds stifts kyrkosångsförbund

SKUR Norr

Andra helgen i Umeå

Under pingsthelgen samlades närmare 60 ungdomar från Luleå och Härnösands stift till ungdomskörhelg i Umeå stads kyrka. Detta var den andra träffen i det regionala samarbetet SKUR Norr.

Under lördagen övades det flitigt inför kvällens konsert där bland annat Buxtehudes Magnificat framfördes med en stråckkvintett från Norrlandsoperan, under ledning av Jonas Östlund, kyrkomusiker i Umeå stadsförsamling. Det blev en mäktig konsert med varierad repertoar där biskop Åsa Nyström höll i andakt.

Som avslutning på helgen medverkade ungdomarna i högmässan där de bland annat

sjöng Total Praise och Öhrwalls I denna ljuva sommartid.

Helgen gav mer smak till fler träffar då både ledare och ungdomar var mycket glada och positiva. Vi siktar på och hoppas kunna genomföra nästa träff i Härnösands stift nästa vår.

Text och bild: Malin Björkman Hietala

Restriktioner ledde till nystart

Under 2021 började arbetet med den nya ungdomskörsatsningen SKUR och dess sex regioner. Men den nationella ungdomskörfesten lever kvar – i höst arrangeras den för 17:e gången.

När pandemin kom gick Nationella Ungdomskören, som Sveriges Kyrkosångsförbund (SKSf) drivit sedan 2005, ner på sparlåga. Den slocknade allteftersom tiden gick med endast digitala träffar. Ungdomskörfester gick inte heller att arrangera och de ungdomskörer som fanns i Svenska kyrkans församlingar i landet fick kämpa allt hårdare för sin existens.

Denna bedrövande situation vände SKSf:s dåvarande nationella körpedagog Lovisa Kronstrand Alinder till en möjlighet. Hon började fundera större, tog sina tankar till förbundets styrelse och våren 2021 tillsattes en referensgrupp med Lovisa som ordförande. Gruppen bestod av sex kyrkomusiker från olika delar av landet och en representant för Sensus studieförbund. Dess uppdrag var att ge "ett så bra beslutsunderlag som möjligt för förbundsstyrelsen att besluta om en hållbar och ändamålsenlig framtida verksamhet avseende ungdomskörverksamheten".

Lokalt, regionalt, nationellt

I augusti 2021 lämnade gruppen sin rapport som föreslog en satsning på tre nivåer: lokal, regional och nationell. Sex regioner föreslogs i den nya regionala nivån. Tankar fanns på att inom kort nystarta regionköror och omstarta den vilande nationella ungdomskören.

Satsningen diskuterades även med SKSf:s delförbund, bland annat på förbundsstämman i november 2021.

En projektgrupp bildades och under ledning av Lovisa Kronstrand Alinder växte organisation, nätverk och verksamhet fram under hösten 2021 och våren 2022. Allt eftersom arbetet tog form ändrades prioriteringen till nätverkande och regionhändelser för lokala köror.

I juni 2022 fastställdes namnet Sveriges Kyrkosångsförbunds Ungdomsarbete Riks&Region – SKUR – och hemsidan ungdomskor.nu lanserades.

Sedan dess har åtskilliga regionala nätverksträffar och ungdomskörhändelser

I höstas kunde äntligen en ny nationell ungdomskörfest arrangeras, i Jönköping.

ägt rum i regionerna, i olika takt.

Endast en region har i dagsläget en regionkör, nämligen SKUR Syd. Regionen sammanfaller med Lunds stift som redan hade en stiftsungdomskör. I Skara stift finns en stiftsungdomskör och i vår har även Visby stift startat en. Någon nationell ungdomskör har ännu inte återstartats, men utesluts inte för framtiden.

Gammalt och nytt

Förra hösten arrangerades åter en nationell ungdomskörfest. I höst blir Sundsvall för andra gången värd för en sådan – första gången var 2008. Redan i mitten av april blev körfesten fullbokad. Ända sedan 2016 har det varit fler anmällda än antalet platser på SKSf:s ungdomskörfester.

I Sundsvall ska fyra psalmarrangemang för ungdomskör som har beställts av Anna Cederberg-Orreteg uruppföras: 303, 396, 493 och 509. Ytterligare sex kommer så småningom, planen är att alla tio ska ges ut. Arrangemangen skrivs i tre versioner: SA, SSA och SAB.

Under våren 2023 var Birgitta Mannerström-Molin projektledare för SKUR, på halvtid med planen att tjänsten skulle vara i ett år. Ett oemotståndligt jobberbjudande ändrade dock på denna plan. Sedan i somras och året ut är Sveriges Kyrkosångsförbunds förbundsdirigent Jonas Östlund, med titeln tf nationell körpedagog, den som från det nationella förbundets sida ansvarar för SKUR.

Text och foto: Marita Sköldberg

Flera chanser höra riksungdomskören

Välkomna att se och höra nationella ungdomskörfestens kör i Sundsvalls Gustaf Adolfs kyrka.

29 september kl 14 Inledningsgudstjänst, medverkan av några deltagande köror

29 september kl 20.15 Konsert med ungdomskören Cantus

30 september kl 11.40 Sång på stan med rikskören

30 september kl 18 Konsert med rikskören

1 oktober kl 11 Högmässa, medverkan av rikskören

Nu ska männen lockas till körerna

Bristen på tenorer och basar har länge varit ett problem i Svenska kyrkans körer. Nu tas allt fler initiativ för att råda bot på det. Och visst finns det män som vill sjunga, men många vet inte om att de kan.

Första lördagen i juni bjöd Kyrkosångsförbundet Jämtland Härjedalen in till "Killar som sjunger i kör" i Östersund. Drygt 20 killar mellan 8 och 12 år kom, sjöng i Stora kyrkan under några timmar och hade därefter aktiviteter och middag i Multihallen. I höst planeras för en likadan dag för män – men Multihallen byts ut mot en restaurang och kanske pub efteråt.

– Det är ett tillrop till män, både dem som sjunger i kör och dem som inte vågat ta steget. Vi behöver de erfarna för att de gröna ska kunna ställa sig bredvid och få så mycket stöttning att de kan hänga på, anser ordförande Ingrid Löfgren, tillika kyrkomusiker i Östersunds församling.

Förhoppningen är att några av männen från denna dag vill vara med och sjunga i församlingens valborgsfirande i Gamla kyrkan i vår, tillsammans med gosskören. Kanske startas även en manskör.

Men syftet är mycket högre än så, påpekar Ingrid Löfgren.

... Multihallen byts ut mot en restaurang och kanske pub efteråt.

– Vi måste motverka det som styr just nu, att musik är något man ser och hör men inte gör. Det är förbaskat roligt att sjunga, men det är så få som fattar det.

Fortbildning i Halland

Även Hallands kyrkosångsförbunds styrelse har tagit tag i frågan om mansbristen i körerna. Den 15–16 september bjuder förbundet in till först en fortbildningsdag om att starta sångskola för män och därefter en kördag för män.

– Vi tror att det finns en efterfrågan från körledare på fortbildning eftersom det är så svårt att få män till körerna, framhåller ordförande Elisabeth Almqvist Hansson. Kördagen ska vara för både vana och ovana. Det får inte vara för hög nivå.

Deltagarna samlas i den sprillans nya församlingsgården i Söndrum, där Elisabeth Almqvist Hansson arbetar som kyrkomusiker. Ledare är Lars Lind från Sundsvall, tillika förbundsdirigent i Sveriges Kyrkosångsförbund.

Det var våren 2016 som han, då kyrko-

musiker i Alnö församling utanför Sundsvall, inbjöd till sin första sångskola för män. Gensvaret blev stort och sedan dess har det blivit ett tiotal sångskolor till.

Fler vill sjunga i manskör

Lars Lind bedömer att omkring 250 män har gått hans sångskola. En hel del av dem har börjat sjunga i olika körer i Sundsvall. Ganska många i Lars egen manskör, som han startade när han började sin nya tjänst i Selångers församling.

– Jag gör en utvärdering i slutet av sångskolan där jag frågar om de helst vill sjunga i blandad kör eller manskör. 60–70 procent säger manskör, och det är svårt att lämna dem vind för våg. Det finns också en antal män som inte vill sjunga i kör och de har fått gå solosång i stället. Det startade jag hösten 2021. Det har mynnat ut i några solosångskonserter.

Att gå med i en blandad kör är extra svårt, hävdar Lars.

– När de har gått sångskolan har de självförtroende, men inte så mycket kun-

Det är förbaskat roligt att sjunga, men det är så få som fattar det.

Personliga kontakter drar flest

En minoritet av de män som deltog i Sveriges Kyrkosångsförbunds vuxenkörfester i maj–juni har sjungit i kör under uppväxten. Den vanligaste körstarten var att de rekryterades till en vuxenkör genom personliga kontakter.

Kyrkokörjournalen passade på att göra en enkel enkät till de män som deltog i försommarens vuxenkörfester i Halmstad och Umeå. Av de 62 svarande var det tre som hade börjat sjunga i barnkör i kyrkan och sedan fortsatt i kyrkokör med bara kortare uppehåll. Inte någon hade börjat sin körkarriär i en gosskör.

Med kortare uppehåll avsågs i enkäten max fem år. De 43 som kryssade för det alternativ som innebar att de hade börjat sjunga i kyrkokör som vuxna fick också svara på om de hade sjungit i barn- eller ungdomskör när de växte upp. Elva av

dess 43 uppgav att de hade gjort det.

Totalt visar svaren att mindre än hälften, 29 av 62, sjöng i kör under barn- och/eller tonårstiden.

Den vanligaste ingången till kyrkokören var i stället att man som vuxen blivit rekryterad genom personliga kontakter – 26 kryssade för det alternativet. 17 hade själva sökt upp en vuxenkör.

Av de tolv männen i enkäten som sjungit i kyrkokör i max tio år var det fem som hade rekryterats genom personliga kontakter och fyra som själva i vuxen ålder letat upp en vuxenkör. Tre hade sjungit sedan uppväxten. Ytterligare tre hade sjungit i kör under uppväxten men därefter haft längre uppehåll.

Av de svarande var det även tolv som hade sjungit i kör i mer än 50 år. Av dessa hade åtta sjungit med endast kortare uppehåll sedan uppväxten, de flesta i skolkör, medan fyra hade rekryterats som vuxna.

Det är inte ofta som det finns ett 70-tal män i en blandad kör, men det gjorde det under Vuxenkörfest 2023 i Halmstad i maj. Foto: Marita Sköldberg

Manskören Mangrant från Granloholm, Sundsvall, var i våras i Svenska kyrkan på Gran Canaria. Kören leds av Lars Lind, och de flesta sångarna i kören har börjat efter att ha gått hans sångskola för män. Foto: Agneta Lind

skap. För vissa är det lite läskigare att gå in i en blandad kör. Män vill inte skämmas, man vill känna att man har grepp om situationen.

Sångskolans koncept har varit detsamma sedan starten. Under tre kvällar i rad träffas männen. Första kvällen lär de känna den egna rösten. Andra kvällen får de sjunga tillsammans med en blandad kör och den tredje med enbart män.

Blir nationell kurs

Nu ska sångskolan få större spridning. I

Män vill inte skämmas, man vill känna att man har grepp om situationen.

ett samarbete mellan Sveriges Kyrkosångsförbund och Sensus studieförbund jobbar Lars Lind och Tony Margeta på Sensus Stockholm med en körledarutbildning som ska lanseras nästa år. Planen är både en fysisk och en digital variant.

– På Vintermötet nu i januari, där jag berättade om sångskolan, tog det väldigt

mycket skruv. Varenda Sensus-representant tog kontakt, berättar Lars.

Men redan våren 2021 fanns en artikel om sångskolan i Kyrkomusikernas Tidning. En som läste den var Emma Jenderman, kyrkomusiker i Algutstorps församling utanför Vårgårda. Hon tog det mesta av konceptet, spred ut de tre träffarna över en vecka och tog med en manlig sångpedagog, så att alla skulle få en kort egen sångcoachning.

Emma har precis haft sin andra sångkurs för män. Den första bjöd hon in till i

Så gjordes enkäten:

I enkäten ingår de deltagande körsångarmännen i Vuxenkörfest 2023 i Halmstad och i Umeå. 87 tillfrågades, 62 svarade. Körledare som deltog i körfesterna är inte med i enkäten, utan enbart de som är körsångare i sina respektive körer.

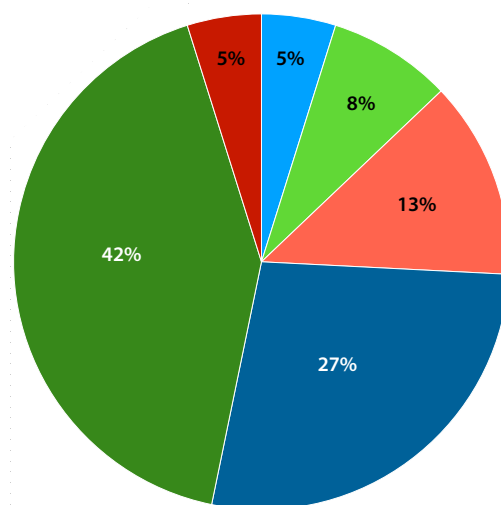
Tre frågor med olika kryssalternativ ställdes:

- När började du sjunga i din första kyrkokör (med endast kortare uppehåll sedan dess = max 5 år)?
- Hur började du sjunga i kör (inte bara kyrkokör, utan överhuvudtaget)?
- Om du fyllde i alternativen "letade upp" eller "blev rekryterad till en vuxenkör": Sjöng du i barn-/ungdomskör när du växte upp?

Hur började du sjunga i kör?

(Inte bara i kyrkokör, utan överhuvudtaget)

- I barnkör i kyrkan, har fortsatt sedan dess med max 5 års uppehåll
- I skolkör, har fortsatt sedan dess med max 5 års uppehåll
- Som tonåring i ungdoms- eller vuxenkör i kyrkan, har fortsatt sedan dess med max 5 års uppehåll
- Letade som vuxen upp en vuxenkör
- Blev rekryterad till en vuxenkör genom personliga kontakter
- Annat alternativ

I gosskör (i eller utanför kyrkan) 0%

Alingsåskuriren har två år i rad skrivit om Emma Jendemans körkurs för män i Värmdö.

– Han är min stadiga tenor nu.

Emma har hört att någon har börjat i en annan kör, men eftersom flera bor en bit bort vet hon inte vad som hänt med dem. Alla var okända för henne när de kom till sångkursen.

– Det skrevs en artikel i lokaltidningen, det var mycket där som folk hittade informationen.

En annan som nämner draghjälp från lokaltidningen är Helena Viklund i Kungälv-Ytterby församling. I november hade hon sin

början av förra höstterminen.

– Det blev väldigt lyckat med 13 män som var med alla tre gångerna. Ingen hade sjungit i kör förut, de sa ”jag sjunger i traktorn, jag sjunger i duschen...”.

Lokaltidningen drar

En av männen har fortsatt i Emma Jendemans kyrkokör.

första körskola för män.

– Jag hade egentligen bara tänkt ha en omgång, med fyra tillfällen under fyra veckor. Men sen ville några fortsätta, så då blev det en omgång i februari och en i maj.

I november var det 14 deltagare, sedan har de varit sex per omgång. De flesta har varit med minst två omgångar. Innehållet har varit mycket sång och lite basal teori.

Många har sagt att de inte har sjungit sedan skolan. De har en sångröst, det är bara det att de inte vet om det.

Åldrarna spänner över åtskilliga decennier, men att de flesta är 40–60-åringar kan såväl Helena Viklund som Lars Lind och Emma Jendeman vittna om. Allas erfarenhet är att de flesta av männen inte har sjungit i kör förr.

– Många har sagt att de inte har sjungit sedan skolan, uppger Helena Viklund. De har en sångröst, det är bara det att de inte vet om det.

Samarbete mellan grannar

Få av deltagarna i hennes körskola har senare börjat sjunga i en vanlig kör.

– De vill fortsätta sjunga, men är inte redo för en kör. Det är ett stort steg. Förhoppningsvis fortsätter några i kör, men målet är bara att ge tillfälle för dem att prova på.

Huruvida det blir fler körskolor är inte klart, eftersom Helena egentligen inte har tid för dem i sin tjänst.

– Men jag ser det som en del av vuxenkörarbetet i stort. Jag hade ingen aning om var det skulle landa, och det vet jag fortfarande inte. Men det jag vet är att om jag inget gör så händer inget.

Mats Nordlund, tenor i Oviken-Hackås kyrkokör

Mats Nordlund var en bit över 60 när han började sjunga i kör, förutom en kort sejour på 1990-talet, på Hallands flygflottilj där han då jobbade.

För tre år sedan flyttade han tillbaka till uppväxtens Hackås i Jämtland. Två basar i kyrkokören, vänner till hans mamma, tyckte att Mats skulle börja sjunga i kören.

– De var på mig – ”din pappa var ju körledare, så du borde vara med i kören”. Jag föll till föga. Jag är inte rädd av mig och jag har varit lärare i 35 år så jag kan ju använda rösten.

Han har inte ångrat beslutet.

– Jag tycker att det är jättekul, och jättebra vänner jag har fått i kören. Har jag bara någon som håller mig i hand går det bra. Men är inte Egon där – den andre tenoren – så hänger jag i luften. Tack vare We Are Voice (ett nätbaserat stämmövningsverktyg) kan jag sitta på kammaren och tjuvträna.

Mats menar att det är en utmaning att få unga människor att engagera sig ideellt oavsett vad det handlar om.

– Kyrkokörer är ju religiöst också – hur många är religiösa idag, säger han retoriskt.

Men det kommer nya till Oviken-Hackås kyrkokör. Efter en utsåld julkonsert tillsammans med Janne Schaffer dök det upp några unga tjejer som ville vara med. Precis som en tjej var moroten för Mats att stanna i Halmstad efter utbildningen till flygtekniker kanske unga tjejer kan fungera som morötter till kören, funderar han.

– Då kanske det kan komma några unga killar också.

Jag tycker att det är jättekul, och jättebra vänner jag har fått i kören.

En fortsättning kan bli en gemensam kördag för män tillsammans med Anders Johansson i närbelägna Hålda kyrka i Solberga pastorat. Ovetande om Helena Viklunds planer i grannförsamlingen fick han en idé.

– Jag satt och grubblade på män och kör. Det är bara två män i kyrkokören. ”Röstvård för män” lät inte så lockande, men så läste jag en artikel om ”Gubbröra” och det kopierade jag.

Under våren har gubbarna träffats en handfull gånger med ungefär 40 minuters

Anders Johansson leder Gubbröran i Hålda.

Röstvård för män” lät inte så lockande, men så läste jag en artikel om ”Gubbröra” och det kopierade jag.

sång och därefter fika. Första gången kom en man, på slutet var de sex. I inbjudan var det tydligt att inga förkunskaper krävdes och sångerna som sjungs är enkla.

– Det är mycket kanon, jag använder boken som heter Sjung i kanon. Jag har tagit ett par psalmer också.

Stärka självförtroendet

Inlärningsmetoden är huvudsakligen att Anders sjunger före och de andra härmar. Men noter får männen till allt, samlade i en egen pärm.

– Man ska få komma och känna sig seriös.

Männen som hittills varit med i Anders Johanssons Gubbröra är alla aktiva i församlingen. Huruvida de sjunger med i psalmerna vet han inte, han är ganska ny på sin tjänst. Anders vill inte ställa några krav. Målet är inte att uppträda utan att stärka männens självförtroende. En av dem hade i skolan fått höra att han inte kunde sjunga.

– Nu när han är 82 år har han kommit med i Gubbröran.

Visst hoppas Anders att någon av

männen så småningom känner sig redo att börja i kyrkokören, men annars får de fortsätta i Gubbröran ändå. Den är prioriterad. Däremot tar den inte särskilt mycket av Anders tjänstgöringstid.

– Gubbröran tar en timme varannan vecka för mig, det är inget jag behöver förbereda.

Fyra kvällar blev 15 år+

Betydligt mer tid, i alla fall i perioder, tar Drängakören i Vollsjö församling i Skåne för sin ledare Ingela Bertilsson. I år fyller kören 15 år och firar med flera konserter. I mars gjordes bland annat en med Tommy Nilsson. I den stora jubileumskonserterna i maj i hemmakyrkan Frenninge var Emil Sigfridsson med. Han var med även i körens allra första konsert före jul 2008. En jubileumskoncert är kvar – 17 september tillsammans med kyrkokören Himlaröster och a cappellagruppen Solala.

Drängakörens historia började med att Ingela Bertilsson önskade att hennes tonårssöner skulle sjunga i kör. Hon bjöd förhoppningsfullt in till fyra söndagskvällar i september. Första gången kom en person,

Min pappa, som inte finns längre, gick med i kören och tyckte att jag också skulle gå med. Det blev vår grej.

... jag kanske behövde sparken i rumpan.

Magnus Solhammers, tenor i Loshults kyrkokör

Det är mindre än ett år sedan Magnus Solhammers började sjunga i kör. Han blev uppraggad, förklarar han.

– I min ungdom sjöng jag mycket i olika band, men jag har aldrig sjungit i kör. Man behöver sjunga för att vara lycklig, men jag tycker att jag är för gammal för källarlokalerna.

Magnus är möbelsnickare och har en del uppdrag i kyrkorna i Osby pastorat, som Loshult tillhör. En av de anställda, som sjunger i Loshults kyrkokör, snappade upp att Magnus ville sjunga igen, och fick honom till kören.

– Jag hade tänkt mycket på det, men jag kanske behövde sparken i rumpan. Jag är väldigt positivt överraskad. Det är ett härligt gäng, jag har jätteroligt.

– Och det här är skithäftigt, läckert att sjunga så många, säger han och syftar på körfesten i Halmstad, där vi befinner oss.

Magnus jobbar på att lära sig noter, men det är fortfarande mycket gehör som gäller. Han har fått mycket hjälp av sin körledare som bland annat spelat in övningsfiler, berättar han. Han kan också luta sig en del mot den andre tenoren, som varit med länge.

Snart har Magnus varit med ett kyrkoår och tror att det blir lättare när han har sjungit varvet runt. Så småningom tänker han också försöka ragga fler män till kören.

– Men det är svårt med män – man vill inte utsätta sig för att inte kunna. Och det tar mycket tid, man måste öva mycket hemma när man är ny.

en av sönernas vänner. Ingela gav inte upp och så småningom föll sönerna till föga. Andra män i olika åldrar tillkom allteftersom kören fortsatte sin verksamhet.

En av dem som började efter ett par år var Lasse Lähnn. Han hade tidigare sjungit i kör och i band.

– Min pappa, som inte finns längre, gick med i kören och tyckte att jag också skulle gå med. Det blev vår grej. Jag har en grabb i 35-årsåldern som ska flytta hem till Vollsjö nu, så jag ska försöka få in honom ... Han har en bra sångröst, men han vet inte om det.

Drängakören i Vollsjö i Skåne fyller 15 år i år och firar med flera konserter.

Lättare på landet

Idag är ett 25-tal män med i Drängakören, som fungerar i projektform. I vårens jubileumsprojekt var 20 av dem med.

Lasse Lähnn tror att det är lättare att få in män i körer på landet – det är troligare att de känner någon som är med. För det gäller att körsångare själva sprider sitt budskap.

– Det där bubblen som vi vet att körsången ger, det är vi bra på att prata om internt, men rätt dåliga på att berätta om för andra.

Lasse tror att det är lättare att få män

Lyssna vilka det är som sjunger med i allsången. Så har jag lockat många män.

att börja i manskör än i blandad kör.

– Där behöver du inte visa något, inte hålla uppe någon fasad.

Det är något särskilt med kraften i manskör tycker Lasse, som i egenskap av andrabas då och då också är med och förstärker kyrkokören. För honom är kören avkoppling från arbete och vardag.

– Vi har väldigt kul samtidigt som vi är målinriktade.

Uggla favorit

Lasse är inte med i någon annan kör regelbundet, men många i Drängakören är det. Bland annat sju i kyrkokören. Ett par av dem började först i Drängakören.

Att hitta god repertoar är en utmaning, enligt Ingela Bertilsson, som har fått en favorit i manskörsarrangemanget av Magnus Ugglas Jag och min far.

– Jag har tagit som en utmaning att hitta fina sånger som griper en. Min plats på jorden och Stad i ljus är andra. Sen har jag arrat lite själv också.

Ingela Bertilsson lyfter fram fikaten som en omistlig del.

– I den stora kyrkokören är det inte lika viktigt, där har vi fika en gång i månaden.

Rune Grundström, bas i Johanneskören, Vännäs

I Johanneskören är det ingen brist i herrstämorna. En tredjedel av kören på 25–30 personer är män, och ibland sjunger de ihop med grannkörerna och blir ännu fler. Så Rune Grundström har inte tänkt så mycket på bristen på körsjungande män.

– Det är genom bekantas bekanta man får in dem. Att kvinnorna tar med sig sina män kan vara ett sätt. Så var det för mig.

Själv började han sjunga i studentkör år 1970 och har i stort sett fortsatt hela tiden. Sedan över 30 år i kören i Vännäs.

– Jag har två hobbies: kör och amatörradio.

– Det är den sociala biten, säger han om vad som är viktigast med kören. Det är väldigt roligt, och man stödjer varandra när det har hänt något. I en mer avancerad kör är det kanske själva sången som är det viktigaste.

Men även Rune har gjort inlägg i mer avancerade körer, som till exempel Oratoriekören i Umeå, och uppskattar även det. På 1980-talet var han med på körveckor på sommaren. Att åka på resor och vara med på körfester – som den i Umeå i juni – värdesätter han högt.

– Man lär sig något nytt hela tiden. Det är roligt när man hjälper varandra en sån här gång.

Det är genom bekantas bekanta man får in dem. Att kvinnorna tar med sig sina män kan vara ett sätt.

Några har hoppat av för att de tycker att det är för svårt, andra tycker att det är väldigt roligt och utmanande.

Men killarna tar den här kvällen till detta och då är fikat jätteviktigt.

Ingela Bertilssons bästa tips för att hitta nya körsångarmän är att hålla öronen öppna på fester.

– Lyssna vilka det är som sjunger med i allsungen. Så har jag lockat många män.

Direkt från skola till kör

En sedan i våras helt ny manskör är den i Enskede-Årsta församling i Stockholm. Den startade direkt efter den sångskola för män som David Åberg inbjöd till i mars. Drygt hälften av de närmare 30 eleverna, alla nybörjare, fortsatte i kören. Redan i början av juni sjöng de i sin första konsert, dels tillsammans med en blandad kör, dels – förstärkta av några rutinerade herrar – ett par manskörssånger.

David Åberg använder Lars Linds sångskolekoncept, efter att i vintras ha gått en workshop med honom. Men församlingens satsning på sjungande män var bestämd sedan tidigare.

– Det handlar om att få herrar till både församlingens verksamhet i allmänhet och till körerna i synnerhet.

David startade i våras även en målbrottsgrupp för killar i församlingens gosskör. I årets julkonsert kommer de tre goss/manskörsgруппerna att sjunga tillsammans. Kanske har manskören vuxit då, eftersom det i terminsstarten just har varit en ny omgång av sångskolan.

Vivaldis Gloria i höst

Förhoppningen är att den nya manskören också ska bilda stomme till en ny blandad kyrkokör. Ett led i processen är att de till-

sammans med andra körer i oktober ska sjunga Vivaldis Gloria.

– Jag har sagt att de är med på de satser de pallar. Vi sjöng ett par satser på konserten i juni.

David är medveten om att han utmanar nybörjarna.

– Det får bära eller brista. Några har hoppat av för att de tycker att det är för svårt, andra tycker att det är väldigt roligt och utmanande. Jag tycker att man ska se till att de får möta riktig och bra musik,

Delar av Enskede-Årsta manskör under ledning av David Åberg i sin första konsert i Enskede kyrka.

Det finns en fördom att det är lite töntigt att vara med i kör

Lukas Johansson, tenor i Umeå stads Motettkör

Lukas Johansson blev av en kompis meddragen till barnkören i Huddinge kyrka när han gick i fjärde klass. Uppmuntrad av körgemenskapen och farmor sökte han till Adolf Fredriks musikklasser. Efter några års kyrkokörpaus återvände han till ungdomskören, och deltog i Sveriges Kyrkosångsförbunds ungdomskörfestivaler.

– Där blev jag vän med några i Turbulens från Umeå och när jag skulle söka utbildning tänkte jag att Umeå verkar trevligt.

Dagen efter att han flyttat till Umeå började han i kören. Nu har det gått några år och Turbulens har blivit Motettkören.

– Det finns en fördom att det är lite töntigt att vara med i kör, att det är folk som är lite låsta i livet. Man får slå ett slag för kören för att få håll på det.

Enligt Lukas är körsångare öppna och omhändertagande.

– Vi jobbar ofta i omvårdnadsyrken, vi spelar brädspel och dricker te. Det är mjuka människor som tar hand om varandra. Jag är med allra mest för gemenskapen. Sången är jätteviktigt, men den är i andra hand för mig.

Hela fyra tenorer och fyra basar finns i Motettkören, och rekrytering pågår ständigt. Kören har varit på universitetsdagarna och berättat "eldsjälmässigt" om kören. Några har sökt till kören efter att ha varit på konserter. Men viktigast är personliga kontakter. Samtidigt tror Lukas att det är en stor fördel att ha varit med i en kör från yngre ålder.

– Vissa som kommer med senare har missat den starka gemenskapen.

i alla genrer. Men det måste vara enkelt i början.

Till en början var det barnvisor och enkla psalmer som gällde. David är övertygad om att det är bra att låta herrarna vara själva i början.

– Skulle man bjuda in till en allmän sångskola skulle det komma 35 damer och tre herrar och de tre skulle försvinna.

Började med damkör

Även i Knivsta några mil norrut startades en manskör i våras. Liv Stenström hade erfarenhet av en slags sångskola för män från en tidigare tjänst, där fyra icke sångvana män helt enkelt bad om det.

– Efter ett år började de i kyrkokören och blev den bärande delen i mansstämman.

När hon i höstas var ny i Knivsta pastorat och ännu hade luft i sin tjänst var det emellertid en damkör hon kom att starta – efter önskemål från några damer vid kyrkkaffet. Att försöka få herrar till kören kändes för svårt.

Men en kall vinterkväll just före kvällsmässan kom en man till kyrkan och frå-

Skulle man bjuda in till en allmän sångskola skulle det komma 35 damer och tre herrar och de tre skulle försvinna.

Han hade just hittat en kör, men visste inte om han skulle klara det.

gade om Liv var musiker och kunde hjälpa honom. Han hade just hittat en kör, men visste inte om han skulle klara det.

– I den stunden kom det till mig att kanske finns det fler. Det kändes som en signal till mig.

Yngre än väntat

Liv, som alltid varit emot Facebook, startade ett Facebook-konto för att nå ut med sin Alla kan sjunga-kör för män. Hon pepprade alla Knivsta-grupper med rek-lam och förberedde med ett sånghäfte med välkända poplåtar, visor och psalmer.

6 mars i S:ta Maria kapell i Alsike hölls första övningen. Till Livs förvåning var tre av de fyra männen mellan 40 och 50 år, den fjärde var pensionär.

– Det blev en fantastisk första träff, de kom med gott humör och positiv förväntan.

Under våren utvecklades en stabil grupp på sju män (inklusive mannen från kvällsmässan). Redan i april sjöng de i sin första gudstjänst, tillsammans med damkören som därmed fick sina herrar. I höst blir det mer samarbete mellan körerna, men de vill fortsätta som separata körer.

Liv Stenström startade i våras manskör i Knivsta.

Det blev en fantastisk första träff, de kom med gott humör och positiv förväntan.

Liv har lärt sig att det finns många män som kan och vill sjunga, men det gäller att ge dem möjligheten att våga.

– Det kan finnas en så djup längtan i människor efter att sjunga, men de har stängt av för de tror inte att de kan.

Marita Sköldbberg

Jag missbrukar körsång som andra kan missbruka droger ...

Yngve Lörup, bas i Osby kyrkokör

Yngve Lörup har sjungit i Osby kyrkokör i drygt 20 år. Han började sjunga i kör 1982, i en manskör.

– Jag insåg kanske att de behövde sänka medelåldern, säger han fyra decennier senare, när han inte längre sänker medelåldern.

Att i alla år fortsätta med körsång har varit självklart.

– Det är ett behov, kroppen kräver det. Jag missbrukar körsång som andra kan missbruka droger ...

Osby kyrkokör har växt efter pandemin, berättar Yngve. Idag är de tio män i kören, av cirka 35 sångare totalt.

– Vår körledare Ronnie Johansson har gjort ett idogt arbete, han har headhuntat män. Det ligger inte för herrar att ha självförtroendet att gå med själva, man behöver en push utifrån. Han är också väldigt bra på att berömma.

Det är inte helt enkelt att gå med i en befintlig kör, menar Yngve.

– Dels behöver man ha en någorlunda röst, dels behöver man hantera notblad. Det behövs någon typ av musikalisk bakgrund.

Yngve är själv med i körens ledning, som ordnar olika aktiviteter.

– Vi försöker med alla medel få de nya att trivas. Vi ordnar fika och utflykter. Bland annat sånt här, säger han och syftar på vuxenkörfesten i Halmstad, där ungefär en tredjedel av kören är med.

Holje Boys/Caprice i Jämshög, under ledning av Maj Lindström, är en av få manskörer som har startat i Svenska kyrkan de senaste åren. Foto: Eva-Lott Hansson

Cirka 30 manskörer i Svenska kyrkan

En uppskattning visar att det finns knappt 30 relativt regelbundna manskörer i Svenska kyrkans församlingar. Nio av dessa utgörs av de äldre sångarna i gosskörssamhet och brukar kallas herrkörer.

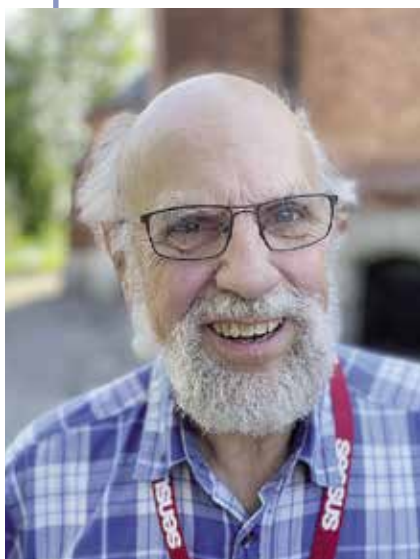
Medan herrkörerna främst finns i domkyrkor håller de flesta övriga manskörer

till på mindre orter som till exempel Junsele, Brunskog, Näshulta och Döderhult.

År 2019 gjorde Sveriges Kyrkosångsförbund en stor inventering av hela Svenska kyrkans körliv. Av de manskörer som inrapporterades har sju lagts ner sedan dess, i och med pandemin eller ledarbyten. En har blivit fristående från Svenska kyrkan och en annan är på paus. Ett par har

omvandlats från mer regelbundna körer till projektkörer, men räknas in i de 30.

Körjournalen har hittat tre nya manskörer i Svenska kyrkan efter 2019, nämligen Enskede-Årsta manskör (se sid 17), Alla-kan-sjunga-kören för män i Knivsta (se sid 18) samt Holje boys/Caprice i blekingska Jämshög. Den senare startade i oktober 2022 av männen i kyrkokören

Kanske kan man ha prova på-dagar och workshops just för män?

Anders Rodén, bas i Ålidhems kyrkokör, Umeå

Anders Rodén sjöng i ungdomskör i många år, men efter prästvigningen tog det slut.

– Det var svårt att kombinera med att sjunga i en kör. Men jag tänkte att när jag blir pensionär ska jag börja i kör igen.

Det tog ett tag, men för några år sedan pratade han med körledaren i sin hemförsamling Ålidhem, och gick med i kyrkokören. Under präståren har han tyckt om att sjunga den liturgiska musiken och psalmsång.

– Det är något visst med att sjunga tillsammans. Om jag är vanlig gudstjänstbesökare tänker jag att det är en uppgift att klämma i i psalmsången. Är det några som sjunger extra mycket blir det några till som sjunger med.

I Anders egen kör är de nio stycken i bas- och tenorstämmorna, men de flesta är över 70 och han känner väl till att det är få män i kyrkokörerna. Han ser två sätt att få dit nya. Det ena är att få unga pojkar att sjunga.

– Det är en stor fråga, varför är det så pojkar i kyrkans verksamhet över huvud taget? Det gäller att tänka långsiktigt för att hitta sätt att få med grabbarna.

En andra tydlig målgrupp som han ser är den han själv tillhörde när han gick med i kören.

– Kan man hitta dem som har sjungit i yngre dagar och se om de kan tänka sig att sjunga igen som nyblivna pensionärer? Kanske kan man ha prova på-dagar och workshops just för män?

– som ville göra något eget parallellt med kyrkokören – samt den befintliga manskören Caprice inom Sirius-Orden, som då stod utan ledare.

Att ge en exakt siffra på antalet manskörer i Svenska kyrkan är svårt. Hur många gånger måste en projektkör träffas för att räknas med? Hur många måste det vara i en sånggrupp för att den ska kallas kör? Fristående körer som övar i kyrkans lokaler och har kantorn som körledare tillhör ju inte Svenska kyrkan, eller?

Och framför allt: Hur ofta ska männen i kyrkokören träffas/framträda själva för att ses som en egen kör? Bland de 30 finns några sådana kyrkokörs-manskörer, men säkerligen uppstår många fler tillfälligt.

Utöver detta har sannolikt en eller annan uppenbar manskör gått under Kyrkokörjournalens radar.

12 Tips

för att få män att sjunga (i kör)

1. **Våga prova dina idéer!**
2. **Lyssna efter dem som sjunger med i allsång, uppmuntra dem.**
3. **Visa på konserter att det är roligt att sjunga i kör och berätta för andra vad det ger.**
4. **Titta i barnkörerna, kanske finns där pappor som kan starta en kravlös pappakör.**
5. **Separera herrar och damer i början.**
6. **Försök få flera män att börja samtidigt.**
7. **Börja med en lättare repertoar och unisont. Repertoarförslag: barnvisor, enkla psalmer, kanon. Carl-Bertil Agnestigs Diskanten-sånger passar utmärkt även för vuxna.**
8. **Undvik stora omfång och språng.**
9. **Ägna mycket tid åt röstvård och åt att förklara grunder.**
10. **Ge möjlighet för nya män i en blandad kör att öva ensamma tillsammans med körledaren.**
1. **Använd övningsverktyg/spela in övningsfiler, så att sångarna kan öva hemma.**
2. **Var medveten om att det för en ovan är svårt att sjunga, särskilt i stämmor.**

Hans Forsberg, tenor i Klövedals kyrkokör, Tjörn

Hans Forsberg har nästan alltid varit ensam tenor i sin kör, så han är van. Han startade sin körsångarkarriär som 18-åring i en profan kör i Bollebygd där han växte upp.

– Jag hade en kompis som var väldigt musikalisk. Han ville inte sjunga solo, så vi var tre pojkar som gick med i kören samtidigt.

Det var kärleken som drog Hans till Tjörn, och han ville fortsätta att sjunga i kör.

– Klövedal var den kör som låg närmast och vi hade en väldigt engagerad kantor.

Hans kan tydligt beskriva det viktigaste skälet till att han fortsatt sjunga i kör.

– Den här gemenskapen när alla får en samtidig kick när allting stämmer.

– Och man kan inte gå till kören och vara arg, fortsätter han och berättar sen om två sura damer som tinade när han i ungdomen bakat tigerkaka till körens fika – trots att han lyckats använda mammas lökbräda att vända upp kakan på.

Varför det är få män i körerna har han inte funderat så mycket på. I hans kör är det dålig tillströmning i alla stämmor, menar han. De flesta är över 70.

– Kan det ha med vår individualisering av samhället att göra? funderar han. Det är en intressant sak att diskutera.

Den här gemenskapen när alla får en samtidig kick när allting stämmer.

Vid lördagslunchen samlades deltagarna till sång på Stora torg i Halmstad, just utanför S:t Nikolai kyrka.

Äntligen Vuxenkörfest!

Sveriges Kyrkosångsförbunds allra första Vuxenkörfest har äntligen ägt rum, i Halmstad och Umeå. Sedan senaste riksfesterna 2018 har arrangemanget bytt namn och dessutom försenats med två år på grund av pandemin.

Likheterna var stora mellan de båda körfesterna i söder och norr. Det fantastiska vädret, försommarblommande syrener och kastanjer, programmets uppbyggnad, den nytt & gammalt-blandade repertoaren och, inte minst, den härliga stämningen.

Skillnader fanns förstås också. Under Kristi himmelsfärdshelgen i Halmstad deltog 300 personer, medan det en månad senare kom mer blygsamma 130 till Umeå. Men sången blir kraftfull även med 130 sångare.

Det mäktiga Amen i gospeln Total Praise av Richard Smallwood tog säkerligen andan ur många av oss som lyssnade.

Nästa praktfulla Amen, det i George Rathbones Rejoice in the Lord alway, lär ha mätt upp 95 decibel i Halmstad. Detta Amen blev också sluttonen i de båda körfesterna, i postludiet i söndagens högmässa.

Hög ljudvolym var det också i maj-fredagskvällens konsert med Halmstad Oratoriekör och Halmstad Brass. Betydligt mer stillsam var fredagskonserten i Umeå i juni med Umeå stads Motettkör och Ungdomskör. Men likhet fanns även här, nämligen musik av Karl Jenkins – i Halmstad i form av delar ur The Armed Man och i Umeå stycket Adiemus.

Den ljuva solnedgången över havet under festmiddagen på Tylösand utanför Halmstad kompensades av den makalöst delikata maten i den fönsterlösa Restaurang Äpplet i Umeå.

Till Tylösand kom Greger Siljebo tillsammans med de unga folkmusikerna i Hallandsfolk. Under festmiddagen sjöngs,

till många glädje, Visa i Backa som allsång till fiol. Visan är skriven av Siljebo och var med i årets körfestrepertoar – och sjöngs också under torgsången på båda orterna.

I Umeå blev det också härlig folkmusik på festmiddagen, men tvärtemot instrumentalmusik var den helt a cappella med den skönsjungande kvartetten Kraia.

En extra Umeå-bonus var besöket av Ida Fahl, som skrivit Jag sjunger om din storhet. Det stycket vann Sveriges Kyrkosångsförbunds tonsättartävling inför vuxenkörfesterna och uruppfördes nu i större sammanhang, precis som de två andra vinnarstyckena och Per Gunnar Peterssons Giv mig ett levande hopp med text av den mångårige ordföranden i Hallands kyrkosångsförbund Tore Sjöblom (1919–2020).

Text och foto: Marita Sköldberg

Saxat från utvärderingarna på frågan – Vad skulle du vilja berätta för en annan person som inte var med på årets Vuxenkörfest?

Festmiddagen efter lördagens mäktiga konsert ägde rum på Tylösand alldeles vid havet en bit utanför Halmstad.

"Att den missade den vackraste gemenskapen jag varit med om! Så underbart arrangemang och kärleksfullt som stärker tro på Gud."

Fika intogs i det härliga halländska försommarvärdet utanför kyrkan.

300 sångare deltog i den första av årets vuxenkörfester, i S:t Nikolai kyrka i Halmstad.

"Att man fick gåshud när man stod 300 körpersoner och sjöng ihop. Jag tänkte stanna tiden. Man var trött efteråt men vilken glädje."

Vuxenkörfesten i Umeå, precis som i Halmstad, avslutades med högmässa.

"Jag skulle berätta att det var utvecklande för rösten, musikaliskt sett. Det var roligt att träffa andra körsångare och umgås med, samt att vi i vår kör lärde känna varandra lite bättre."

Det var blandade åldrar under årets andra vuxenkörfest, i Umeå.

I Umeå fick tenorerna i rikskören, som på båda platserna leddes av Jonas Östlund, stå på läktaren.

"Kom med nästa fest och ta del av härlig musik med toppendirigenter. I år den fantastiske Jonas Östlund! Träffa andra körsångare från hela landet!"

Tipslistan

Tacksägelsedagen är lovsångens stora dag i Svenska kyrkan och även Sveriges Kyrkosångsförbunds, då riksskollekten denna dag går till förbundet. De flesta kyrkokörsångare sjunger nog i sin egen kyrka denna dag, många i en pampig högmässa eller färgglad skördesvesper. Här tipsar Körjournalen om några annorlunda evenemang under tacksägelsedagen 8 oktober (med ett undantag). Deltag själv eller låt dig inspireras!

7 Karlstads stift

Holmedals kyrka kl 14
Musikgudstjänst för stora och små. Mycket musik under ledning av Kerstin Andeby (Majas alfabetsvisor med mera) och Peter Wanngren

8 Skara stift

Dala kyrka, Stenstorp, kl 18
The Touch of a King. Stenstorps pastorats körer ger en gospelhyllning till Elvis Presley

9 Göteborgs stift

Öckerö kyrka kl 18
Musikgudstjänst – 20 år med Mareld och Vilja. Damkören Vilja (f d Mareld) sjunger de mest älskade sångerna ur sin repertoar

13 Lunds stift

Asarums kyrka kl 11
Festmessa avslutar en veckas musikfestival i Asarum-Ringamåla församling. Peace Out Kids och Peace Out Youth medverkar. Tidigare under veckan har det bland annat varit psalmkväll (2 okt), meditationskonsert (5 okt) och kulturnatten i närbelägna Karlshamn (7 okt)

1 Luleå stift

Överluleå kyrka, Boden, kl 16
Kör- och orgelkonsert. Luleå domkyrkas motettkör framför Messe Solennelle av Louis Vierne tillsammans med Markus Wargh och Anders Ingri på orgel

2 Härnösands stift

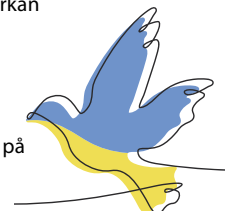
Skönsmons kyrka, Sundsvall, kl 11
Psalmgudstjänst med dagledigkören Harmonisångarna

3 Uppsala stift

Börstils kyrka, Östhammar, kl 11
Skapelsemessa, medverkan av Östhammars Gospel. Roslagens norra pastorat tar emot sitt miljödiplom från Svenska kyrkan

4 Västerås stift

Mikaelikyrkan, Västerås, kl 18
Körkonsert för Ukraina. Fem körer bjuder på sånger och visor om fred och kärlek

5 Stockholms stift

Nacka kyrka kl 18
Körkonsert. Haydns Theresienmesse B-dur och Mozarts Laudate Dominum framförs av Nacka oratoriekör, solister och Treitlerensemblen

6 Strängnäs stift

Knista kyrka kl 15
Jubileumsmässa, Knista kyrka. Församlingens vuxenkörer Knistakören och Espresso medverkar, liksom Lekebergs Brass. Musik och texter får genom liturgi och psalmval spegla kyrkans 900-åriga historia

10 Linköpings stift

Ankarsrums kyrka kl 15
Hela kyrkan sjunger! Barnkörerna Ung Ton och Triolerna medverkar liksom Hallingeberg-Blackstads och Ankarsrums kyrkokörer

11 Visby stift

Visby Sankta Maria domkyrka 30 sep
Lördagsmusik för Världens barn. Konsert med insamling till Världens barn. Församlingens barn- och ungdomskörer medverkar.

12 Växjö stift

Kalmar domkyrka kl 16
25 varv runt solen – Nicodemuskören fyller 25 år

Lund firar med nyskrivet oratorium

Lunds domkyrka firar 900 år. Den stora jubileumshelgen var i juni, men den största musikaliska händelsen äger rum den 16 oktober, under Lund Choral Festival, då ett nyskrivet jubileumsoratorium uruppförs.

Oratoriet Vid porten är skrivet av Stefan Klaverdal i samarbete med tre av Domkyrkans körer (Katedralkören, Lunds domkyrkas gosskör och Vokalensemblen VOS), som har reflekterat över domkyrkans roll i Lund och även påverkat kompositionsarbetet genom röstning. Inspiration har hämtats från gamla musikaliska verk från Domkyrkan.

Oratoriet skapas för tre körer, solist, elektronik och en mindre symfoniorkester. Texten är till största delen skriven av Lunda-poeten Åsa Maria Kraft i urval av Lena Sjöstrand samt hämtad ur Bibeln. Några citat ur enkäter med körsångarna kommer också att vara med.

Några delar har redan framförts, bland annat en melodi till kyrkans klockspel som framfördes i samband med jubileumshelgen i juni då Kungen och Drottningen var närvarande.

Projektet finansieras av Stiftelsen Signatur som också fungerar som bollplank.

Jubileumsfirandet i Lund startade redan 6 januari med tv-sänd gudstjänst och under året har en mängd olika böcker, utställningar, gudstjänster, föreläsningar, konserter med mera haft jubileumskaraktär. Bland annat har såväl körsånger som orgelstycken uruppförts under året. Jubileet firas till minne av att kryptans altare invigdes den 30 juni 1123.

Sång, bad och sköna sängar

I juni arrangerade Västernorrlands kyrkosångsförbund för tredje gången ett barnkörläger. 32 barn kom till Solbacken i Örnsköldsvik. Anna Larsson, en av körledarna, passade på att ställa frågor till några körbarn från Junsele-Näsåker.

Hur är det att vara på barnkörläger?

– Det är roligt att vara på läger för man träffar nya kompisar och vi får sjunga och bada mycket. Det är roligt också att få komma hemifrån i början på sommarlovet. Älsklingslåtar på lägret i år är: "Soul Children", "Goliat" och "My star". Dessutom var det sköna sängar på Solbacken.

Hur är det att sjunga i kör?

– Vi har sjungit i kör i flera år. Man blir glad och varm av att sjunga.

Har du något speciellt körminne?

– Ett fint minne av kören är en gång när jag haft en jättejobbig dag i skolan. Sedan när jag kom på kören blev jag genast på bättre humör när jag fick sjunga. Det jobbiga som hänt fanns kvar, men jag tog det inte lika hårt längre.

Några av deltagarna på barnkörläget kom från Junsele-Näsåker. Bakre raden: Sam och Vilja, främre raden: Julia, Asia och Liv.
Foto: Anna Larsson

Lunds domkyrkas gosskör är en av de körer som medverkar i oratoriet Vid porten.
Foto: Sofia Klaverdal

Nya pilgrimssånger

Under sommaren har häftet *Pilgrimssång vandra & vila* (Novum Riff) kommit ut. Häftet innehåller 36 korta sånger med text av Sven Hillert och tonsättningar av Leif Nahnfeldt, båda präster i Uppsala stift. Texterna var först utgivna i boken *Pilgrimsbön* (Argument förlag).

Sångerna är alla unisona och texterna utgår ifrån pilgrimens sju nyckelord frihet, enkelhet, tystnad, bekymmerslöshet, långsamhet, andlighet och delande.

Baksidestexten anger tonen: "Sånger för oss som älskar att vandra i naturen och vill ge jorden vidare så oförstörd vi någonsin kan till kommande generationer."

Eller med ett exemplifierande citat från sången Gud befria vår planet:

Fyll tillvaron med tillförsikt, fyll människor med livsmod och känslan av att gå på helig mark.

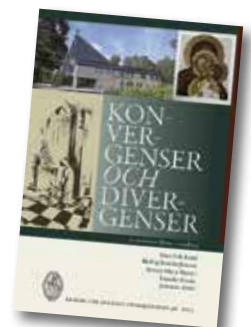

Gemensamt och särskiljande i årsbok

Den 98:e årgången av Årsbok för Svenskt Gudstjänstliv (Artos) har titeln *Konvergenser och divergenser*. Bokens fem artiklar belyser friktionen mellan det gemensamma och det särskiljande i gudstjänstlivet i Sverige. Bland annat handlar det om firandet av Ökenmässan i ekumeniska sammanhang och strömningar inom de svenska frikyrkosamfundens gudstjänstmusik.

Sist i årsboken följer recensioner av nyutkommen litteratur inom liturgi, kyrkokonst, kyrkomusik och homiletik samt minnesteckningar över Lars Eckerdal (1938–2022), Karl Johan "Jocke" Hansson (1939–2022) och Ragnar Holte (1927–1923).

Årsbok för Svenskt Gudstjänstliv publicerar vetenskapliga artiklar om liturgi, kyrkokonst, kyrkomusik och predikan, främst i Sverige men även i övriga Norden, samt recensioner av böcker i dessa ämnen. Varje år behandlas ett särskilt tema.

Uppsala stifts kyrkosångsförbund

Info: Ylva Dahlin,
ylva.dahlin58@gmail.com
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Linköpings stifts kyrkosångsförbund

5 nov Karl Jenkins Requiem framförs i Linköpings domkyrka av ungdomskörer i stiftet
Info: Stiftsmusiker Emil Holmberg,
emil.holmberg2@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Skara stifts kyrkosångsförbund

14 och 15 okt Gospeldagar med Åsa och Ulf Nomark i Lidköping respektive Hjo
11 nov Barnkordag med Edward Eklöf, Skövde
20 jan Förbundskordag med Anders Nyberg, Vänersborg
Info: Gunilla Jacobsson,
Gunilla.Jacobsson@slu.se
skara.sjungikyrkan.nu,
facebook.com/
SkaraStiftsKyrkosangsforbund

Sjuhäradsbygdens kyrkosångsförbund

Info: Martin Kahnberg,
kahnberg@gmail.com
sjungikyrkan-7h.nu

Strängnäs stifts kyrkosångsförbund

9 sep Stiftsfest i Strängnäs, alla stiftets körsångare inbjuds att medverka i avslutningsmässan
Info: Stefan Säfssten,
stefan.safsten@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Västerås stifts kyrkosångsförbund

9 sep Stiftsfest i Falun "Härlig är jorden"
20–21 okt Barnkordag, 9–13 år, "Vi förbereder oss för 100-årskalas", Uskavigården utanför Nora
20 jan Ungdomskordag i Falun, SKUR mitt
12–14 april Flickkörfestival på Stiftsgården, Rättvik, 12–25 år. SKUR mitt, RIKSMÄRK
24–26 maj "Sången ska dundra – vi fyller 100!" Stort jubileumsfirande för körsångare i alla åldrar i Västerås domkyrka
Info Ung kyrkomusik: Anna Kjellin,
anna.kjellin@svenskakyrkan.se,
Övrigt: Ulrika Jonsson,
ulrika.jonsson@svenskakyrkan.se,
Anmälan www.sensus.se/vasterasstift
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Växjö stifts kyrkosångsförbund

21 okt Kyrkosångsfest, Växjö domkyrka
Info: Inga-Lill Gustafsson,
inga-lill.gustafsson@svenskakyrkan.se
vaxjo.sjungikyrkan.nu
facebook.com/vaxjoksf

Kyrkosångsförbundet i Lunds stift

23 sep Röstcoachdag i Maria församlingshem, Helsingborg
18 nov Stiftshögtiden i Domkyrkan
Info: Irene Jönsson,
irene8jonsson@gmail.com
lund.sjungikyrkan.nu

Hallands kyrkosångsförbund

15 sep Fortbildning för körledare om att starta sångskola för män, ledare Lars Lind, Söndrums församlingsgård
16 sep Kordag för män med Lars Lind i Söndrums församlingsgård
23 sep Barnkordag i Ölmevalla kyrka, under ledning av Linda Johbarn och Eva Johbarn. Ålder 7–12 år.
Info: Birgitta Eliasson,
birgitta.eliasson@svenskakyrkan.se
halland.sjungikyrkan.nu

Göteborgs stifts norra kyrkosångsförbund

Info: Gun-Britt Marcusson,
info.goteborgnorra@sjungikyrkan.nu
goteborgnorra.sjungikyrkan.nu
Facebook: Göteborgs stifts norra Kyrkosångsförbund

Karlstads stifts kyrkosångsförbund

Info: Claes Hellberg,
claes.hellberg@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Västernorrlands kyrkosångsförbund

Info: Oskar Wedman,
oskar.wedman@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Kyrkosångsförbundet Jämtland/Härjedalen

Info: Ingrid Löfgren,
ingrid.lofgren@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Luleå stifts södra kyrkosångsförbund

Info: Ewa Miller,
ewa.maria.miller@gmail.com
luleasodra.sjungikyrkan.nu

Luleå stifts norra kyrkosångsförbund

23 sep Inspirationsdag och årsmöte, Piteå
29–30 sep Singing September, ungdomskördagar i Hortalax.
Info: ordf Siv Larsson,
luleanorra@gmail.com
facebook.com/sjungmedlunk

Gotlands Körförbund

Info: Erik Tibell,
erik.tibell@svenskakyrkan.se
gotlandskorforbund.se

Stockholms stifts kyrkosångsförbund

Info: David Åberg,
david.aberg@svenskakyrkan.se
stockholm.sjungikyrkan.nu
facebook.com – Stockholms stifts kyrkosångsförbund

Svenska kyrkans gosskörsförening

22–24 sep Gosskörsfestival på Tallnäs stiftsgård
5 maj Gosskörnas dag
9–12 maj Gosskörsfestival Rättvik
27–29 sep Gosskörsfestival Flämslätt
Info: ordf Joakim Olsson Kruse,
styrelsen@gosskor.se
gosskor.se
facebook.com/svenskakyrkansgosskorforening

Laurentius Petri Sällskapet för svenskt gudstjänstliv

Info: Mattias Lindström,
mattias@lindstrom.be
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Svenska Schützsällskapet

Info: Ola Nordenfors,
ola.nordenfors@littvet.uu.se
svenskaschuetz.se

Psalto – Kristna Dansgemenskapen i Skandinavien

Info: Martina Hansson,
martina.hansson@svenskakyrkan.se
psalto.se

Kyrkosångens Vänner i Göteborgs stift

Info: barbro.wiskari@gmail.com
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Arrangemang för ungdomskör inom SKUR, Sveriges Kyrkosångsförbunds Ungdomsarbete Riks&Region, är listade på sid 10

Sveriges Kyrkosångsförbund
www.sjungikyrkan.nu
www.facebook.com/SverigesKyrkosangsforbund

Redaktör och projektledare
 Marita Sköldberg, 070-212 21 66
marita@sjungikyrkan.nu

Förbundskamrer
 Sofia Lindström, 072-727 12 12
sofia@sjungikyrkan.nu

tf Nationell körpedagog
 Jonas Östlund, 070-645 75 79
jonas.ostlund@svenskakyrkan.se

Förbundsordförande
 Biskop Åsa Nyström
luleastift.biskopen@svenskakyrkan.se

Styrelseordförande
 Peter Lundborg, 070-644 68 87
peter.lundborg@svenskakyrkan.se

Bankgironummer
 880-0617

Swish
 123 084 5222

Organisationsnummer
 873201-0569

Motionera till stämman

Nu är det bara några skälvande dagar kvar innan sista dag för medlemmar i Sveriges Kyrkosångsförbund att skicka in motioner till förbundets stämma. Senast **10 september** ska motioner skickas till info@sjungikyrkan.nu. Förbundsstämmen äger rum **10–11 november** på Stiftsgården Åkersberg i Höör. Delförbunden får skicka ombud efter antal medlemmar i förbundet. Mer information har skickats till delförbunden.

Digitala repertoar-seminarier

I samarbete med olika förlag bjuder Sveriges Kyrkosångsförbund in till fyra digitala repertoarseminarier under hösten. Alla seminarier är mellan kl 10 och 11. Fyra förlag per tillfälle får möjlighet att presentera noter ur sin utgivning på ett givet tema. Zoom-seminarierna är kostnadsfria, men kräver anmälan senast två dagar i förväg till info@sjungikyrkan.nu. Antalet platser är begränsat. Första tillfället har varit, de tre övriga är torsdag **14 september** med tema advent/lucia/jul, tisdag **17 oktober** med tema ungdomskör samt onsdag **8 november** med tema fasta-påsk.

Nytt kurssamarbete

Sveriges Kyrkosångsförbund är numera, tillsammans med Sensus studieförbund,

Dags för medaljutdelning i advent?

Då är det bra att beställa nu. Se hela sortimentet och hur det går till att beställa på sjungikyrkan.nu/material/mrken-och-medaljer/

medarrangör till professor Stefan Parkmans kördirigeringskurs med fokus på slagteknik. Kursen är digital och innehåller nio inspelade lektioner samt uppgifter att skicka in till kursledaren. Deltagarna arbetar i egen takt. God notläsningsförmåga och grundläggande kunskap om musikaliska termer krävs. Sista dag för anmälan till höstens kurs är 15 september. Läs mer på www.dinmentorvidpulten.se.

Personalförändringar

Under sommaren har det skett personalförändringar på Sveriges Kyrkosångsförbunds kansli. Nationella körpedagogen Lovisa Kronstrand Alinder har lämnat sin deltidstjänst för att återgå till att enbart vara kyrkomusiker i Linköpings domkyrkopastorat och SKUR-projektledaren Birgitta Mannerström-Molin har avslutat sitt uppdrag och tillträtt en adjunktstjänst på Högskolan för scen och musik i Göteborg. Under hösten är förbundsdirigent Jonas Östlund tf nationell körpedagog.

Fullbokad ungdomskörfest

Redan i mitten av april var det fullbokad och mer därtill till ungdomskörfesten i Sundsvall **29 september–1 oktober**. Det kommer dock finnas möjlighet för fler att ta del av ungdomskörsången; det blir offentliga konserter på fredagskvällen med den lokala ungdomskören Cantus och på lördagskvällen med hela rikskören som även sjunger i söndagens högmässa, se tider på sid 11.

Kyrkokörjournalen snart även som e-tidning

Från och med nästa nummer av Kyrkokörjournalen kommer tidningen att finnas som e-tidning. Det blir möjligt att teckna månads- eller årsprenumeration. Papperstidningen finns kvar som vanligt, med samma pris som

nu, men med tillägget att den också går att läsa som e-tidning.

Snart dags för tonsättartävling

Planeringen för Sveriges Kyrkosångsförbunds (SKsf) 100-årsfirande, från 1 advent 2024 och ett år framåt, fortskrider. Redan i nästa nummer av Körtjournalen kommer en tonsättartävling om påskstycke att utlysas – med nyskrivna texter av Py Bäckman och Sven Hillert – och nästa höst har Årsbok för Svenskt Gudstjänstliv SKsf i fokus. Under jubileumsåret ska även 100 körsånger från 100 år insjunga av 100 körer läggas ut på förbundets Youtube-kanal. För de tre särskilda firardagarna kyndelmässodagen, påskdagen och tacksägelsedagen tas särskilda repertoartipslistor fram.

Ungdomskörfest 2024 i Halland

Nästa års ungdomskörfest kommer att äga rum i Varberg **4–6 oktober**. Det är första gången en ungdomskörfest arrangeras i Halland.

Nordisk kyrkosångsfest på Island

Nästa nordiska kyrkosångsfest äger rum i Reykjavik under Kristi himmelsfärdshelgen **29 maj–1 juni 2025**. Ett begränsat antal platser ska fördelas på de nordiska länderna. Redan nu står ett antal körer från Sverige på intresselistan, men det går fortfarande att anmäla intresse. Erbjudande om att delta kommer att ges körer enligt datumordning för intresseanmälan. Skriv till info@sjungikyrkan.nu. Mer information om program, repertoar etc kommer i oktober.

Hjälp oss – för er skull

Rikskollekt till Sveriges Kyrkosångsförbund

Tacksägelsedagen 8 oktober 2023

Idag tas kollekt upp till Sveriges Kyrkosångsförbund - *Sveriges i särklass största körförbund för barn, unga och vuxna.*

I dagens episteltext skriver aposteln Paulus: **Låt Kristi ord bo hos er i hela sin rikedom och med all sin vishet. Lär och vägled varandra, med psalmer, hymner och andlig sång i kraft av nåden, och sjung Guds lov i era hjärtan.** (Kol 3:16)

Sveriges Kyrkosångsförbund har uppgiften att informera, utbilda och inspirera kyrkomusiker, körledare och alla barn, unga och vuxna körsångare som finns i Svenska kyrkans församlingar.

Det är församlingarnas kollekt som bekostar Kyrkosångsförbundets verksamhet. För att förbundet ska kunna fortsätta att arbeta för körsången i Svenska kyrkan väddar vi idag om en riktigt god kollekt

Luleå och Linköping i september 2023

Åsa Nyström
Biskop, förbundsordförande

Peter Lundborg
Styrelseordförande